

Landsforeningen
BEDRE PSYKIATRI
- pårørende til randslidende

Sekretariatet
Livjægergade 20
2100 København Ø

Til Folketingets sundhedsudvalg

Telefon 35 25 46 00
Teletax 35 25 46 01
info@bedrepsykiatri.dk

Bank 9896 0002944824
SE nr. 16 60 00 74

København, d. 13. december 2007

Vedr. undersøgelse af pårørende til psykisk syges vilkår

Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI og Institut for Konjunktur-Analyse har gennemført den første danske socioøkonomiske undersøgelse af pårørende til psykisk syges vilkår.

Til udvalgets orientering og forhåbentlige inspiration med hensyn til at skabe bedre vilkår for landets mange pårørende, fremsender vi hermed undersøgelsen i sin helhed.

Undersøgelsen fra Institut for Konjunktur-Analyse viser i korte træk følgende:

- 80 % siger, at det fylder rigtig meget/meget i deres liv at være pårørende.
- Over halvdelen bekymrer sig flere gange om dagen om den syge.
- Tre ud af fire siger, at det er meget belastende/belastende at være pårørende.
- En ud af fem bruger mere end 24 timer om ugen på at støtte og hjælpe den syge.
- Mere end halvdelen af de adspurgte vurderer, at det at være pårørende betyder, at de forsømmer deres eget liv og deres familie.
- Hver tredje mener, at det i høj/i nogen grad påvirker deres arbejde. Heraf har cirka en ud af tre haft orlov fra arbejdet, været sygemeldt eller arbejdet på nedsat tid.
- 40 % oplyser, at det i høj grad/i nogen grad er en økonomisk belastning at være pårørende.
- 85 % mener, at de i højere grad bør tages med på råd i forhold til behandlingen. 35 % oplever, at de i høj grad eller nogen grad bliver taget med på råd.

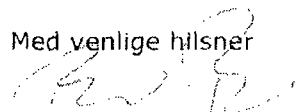
Undersøgelsen er vedlagt denne henvendelse.

Den socioøkonomiske undersøgelse dokumenterer med andre ord, at det ikke er nogen dans på roser at være pårørende. Det er en stor belastning, både i forhold til psyken, livskvaliteten og økonomien at være pårørende til en psykisk syg.

Dette skal også ses i sammenhæng med, at vi fra en række internationale undersøgelser ved, at dialog og inddragelse af kompetente pårørende i forhold til behandlingsforløbet er en af de væsentligste faktorer for, at mennesker med psykiske lidelser har mulighed for at lande mest muligt på benene igen.

Er der spørgsmål eller lignende, er udvalgets medlemmer selvfølgelig mere end velkomne til at kontakte undertegnede på 3525 4610 eller tt@bedrepsykiatri.dk

Med venlige hilsner

Thorstein Theilgaard,
Generalsekretær

IFKA

Institut for Konjunktur-Analyse

BEDRE PSYKIATRI :
Medlemsundersøgelse
Socio-økonomisk delrapport
Maj 2007

Indhold

1.	Indledning	4
	1.1 Baggrund	4
	1.2 Rapportens opbygning	4
2.	Sammenfatning.....	5
3.	Hovedresultater	6
	3.1 Respondenternes profil	6
	3.2 Tidsforbrug og belastning	8
4.	Metode.....	15

Figurer

Figur 3-1	Hvor længe har du været medlem af BEDRE PSYKIATRI?.....	7
Figur 3-2	Hvilken relation har du til den psykisk syge?.....	7
Figur 3-3	Hvor meget tid bruger du sammenlagt om ugen på at støtte og hjælpe den psykisk syge?.....	8
Figur 3-4	Hvor ofte bruger du tid på at bekymre dig om den psykisk syge?.....	9
Figur 3-5	Bruger du så meget tid på den psykisk syge at du forsømmer dig eget liv/din øvrige familie og venner?	9
Figur 3-6	Hvor meget vil du sige det fylder i dit liv at du er pårørende til en psykisk syg?	10
Figur 3-7	Hvor belastende vil du sige det er for dig at være pårørende til en psykisk syg?	11
Figur 3-8	I hvor høj grad påvirker det dit arbejde at du er pårørende til en psykisk syg?	12
Figur 3-9	I hvor høj grad oplever du det som en økonomisk belastning at være pårørende til en psykisk syg?	13
Figur 3-10	Hvor mange direkte udgifter havde du i 2006 ved at være pårørende til den psykisk syge? (f.eks. udgifter til rejser, telefon og indkøb).....	13
Figur 3-11	I hvor høj grad...?	14
Tabeller		
Tabel 3-1	Køn og alder, procent.....	6
Tabel 3-2	Geografisk fordeling, procent.....	6

---

1. Indledning

1.1 Baggrund

Institut for Konjunktur-Analyse, IFKA, har for BEDRE PSYKIATRI gennemført en tilfredsheds-, forventnings- og belastningsundersøgelse blandt 200 af foreningens medlemmer.

I denne delrapport afdækkes de socioøkonomiske forhold blandt medlemmerne.

Dataindsamlingen er gennemført i perioden d. 21. til d. 23. maj 2007.

Undersøgelsen inkluderer i sin helhed en generel medlemsundersøgelse der retter fokus mod medlemmernes tilfredshed med landsforeningen og selve medlemskabet samt medlemmernes tilfredshed med foreningens medlemsblad og hjemmeside.

Endelig afdækker undersøgelsen de forventninger medlemmerne har til foreningens fremtidige arbejde.

Mere information om undersøgelsen i sin helhed fås ved henvendelse til BEDRE PSYKIATRI på info@bedrepsykiatri.dk eller tlf.: 3525 4600.

1.2 Delrapportens opbygning

Rapporten er opbygget på følgende måde:

- Kapitel 1 indeholder en kort beskrivelse af baggrunden for og formålet med medlemsundersøgelsen.
- Kapitel 2 indeholder en sammenfatning opstillet i punktform.
- Kapitel 3 gennemgår hovedresultaterne af analysen og inddrager tendenser og konklusioner fra bilagsmaterialet.
- Kapitel 4 redegør for den metode der er anvendt i forbindelse med indsamling af data.

---

2. Sammenfatning

Udvalgte konklusioner og pointer:

Respondenternes profil

- Ganske mange (28 pct.) af BEDRE PSYKIATRI's medlemmer har været medlem af foreningen mere end seks år. 26 pct. har været medlem under et år.
- Tre fjerdedele af medlemmerne er mor/far til den psykisk syge.

Tidsforbrug og belastning

- Tidsforbruget på den psykisk syge varierer ganske meget. 15 pct. bruger under en time om ugen, mens 14 pct. bruger mere end 48 timer ugentligt. Hver andet medlem bekymrer sig for den psykisk syge flere gange om dagen. I den anden ende af spektret ligger de fem pct. der bekymrer sig en gang om måneden eller sjældnere.
- At være pårørende til en psykisk syg har indflydelse på både ens eget liv og ens familieliv. Knap seks ud af 10 siger at det at være pårørende til en psykisk syg betyder at de forsømmer deres eget liv. For halvdelen betyder det en forsømmelse af deres familie og venner.
- Otte ud af 10 tilkendegiver at det at være pårørende til en psykisk syg fylder rigtigt meget eller meget i deres eget liv. Samtidig finder tre ud af fire det meget belastende eller belastende at være pårørende til en psykisk syg.
- Blandt de respondenter der er i arbejde, oplyser godt hver tredje at det i høj grad eller nogen grad påvirker deres arbejde at være pårørende til en psykisk syg. Heraf tilkendegiver 35 pct. at de har haft orlov fra arbejdet, arbejdet på nedsat tid eller været sygemeldt pga. relationen til den psykisk syge. To tredjedele oplever opbakning til deres situation fra deres arbejdsplads.
- De respondenter som ikke er i arbejde, er blevet bedt om at oplyse om det skyldes at de bruger for meget tid på at støtte den psykisk syge. Det svarer 16 pct. bekræftende på.
- Fire ud af 10 respondenter oplever det i høj eller nogen grad som en økonomisk belastning at være pårørende til en psykisk syg, mens 36 pct. siger at det slet ikke er tilfældet. Når det gælder udgifterne i forhold til det at være pårørende til en psykisk syg, varierer disse ganske meget. Godt hver fjerde brugte i 2006 under 1.000 kr., mens 10 pct. brugte 30.000 kr. eller mere.

Involvering i behandlingsforløbet

- Der er en tydelig forskel på andelen der tages med på råd når den psykisk syges tilstand diskuteres i behandlingssystemet, og den andel der mener at de bør tages med på råd. Godt hver tredje pårørende tages med på råd i høj eller nogen grad. 85 pct. mener at de bør tages med på råd.

---

3. Hovedresultater

I det følgende gennemgås hovedresultaterne fra målingen blandt 200 af BEDRE PSYKIATRI's medlemmer.

Indledningsvis er beskrevet profilen af respondenterne i undersøgelsen.

3.1 Respondenternes profil

Respondenterne fordeler sig således:

Tabel 3-1 Køn og alder, procent

	<i>Total</i>
Mænd	15
Kvinder	85
Under 20 år	0
20-39 år	7
40-59 år	52
60 år eller derover	42
Vil ikke svare	1
<i>Antal respondenter</i>	<i>200</i>

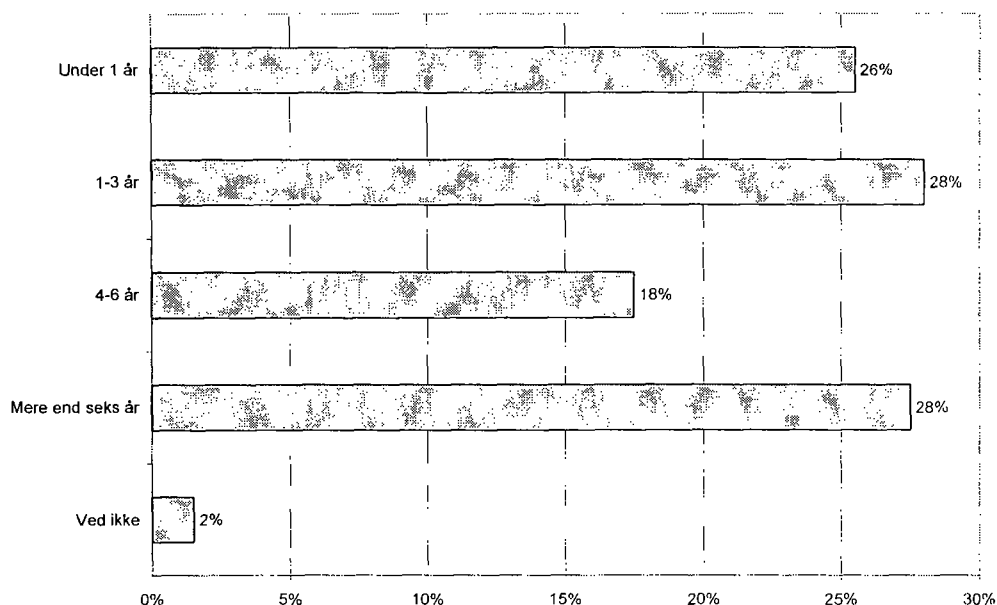
Tabel 3-2 Geografisk fordeling, procent

	<i>Total</i>
Region Nordjylland	12
Region Midtjylland	31
Region Syddanmark	22
Region Hovedstaden	27
Region Sjælland	9
<i>Antal respondenter</i>	<i>200</i>

Figur 3-1 viser hvor længe respondenterne har været medlem af BEDRE PSYKIATRI.

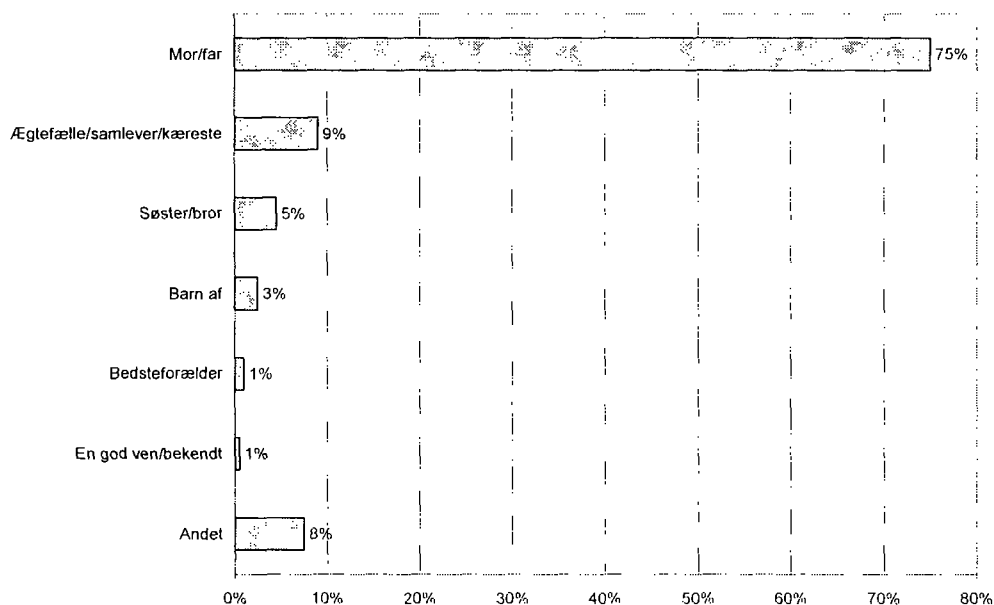

Figur 3-1 Hvor længe har du været medlem af BEDRE PSYKIATRI?

Som det fremgår, har ganske mange (28 pct.) været medlem af foreningen mere end seks år, men der kommer også nye medlemmer til. Således har 26 pct. været medlem under et år. Det er navnlig personer på 60 år og derover der har været medlem af foreningen i mere end seks år (bilag 1, tabel 3).

Figur 3-2 Hvilken relation har du til den psykisk syge?

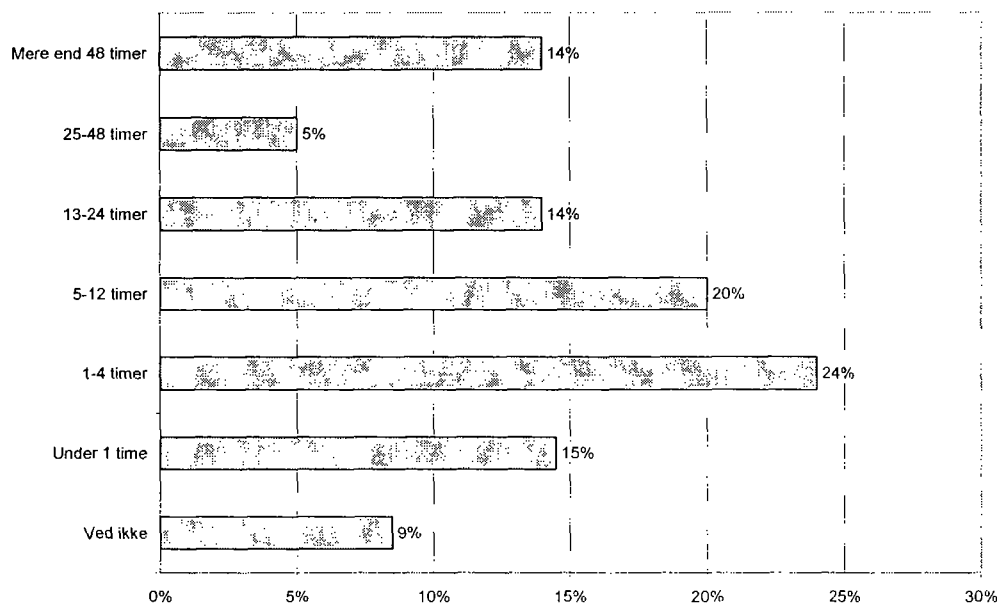

Størstedelen af respondenterne er forældre til den psykisk syge (figur 3-2). Det drejer sig om tre ud af fire.

3.2 Tidsforbrug og belastning

I dette afsnit ses nærmere på respondenternes tidsforbrug på den psykisk syge og konsekvenserne for respondenternes eget liv og familieliv.

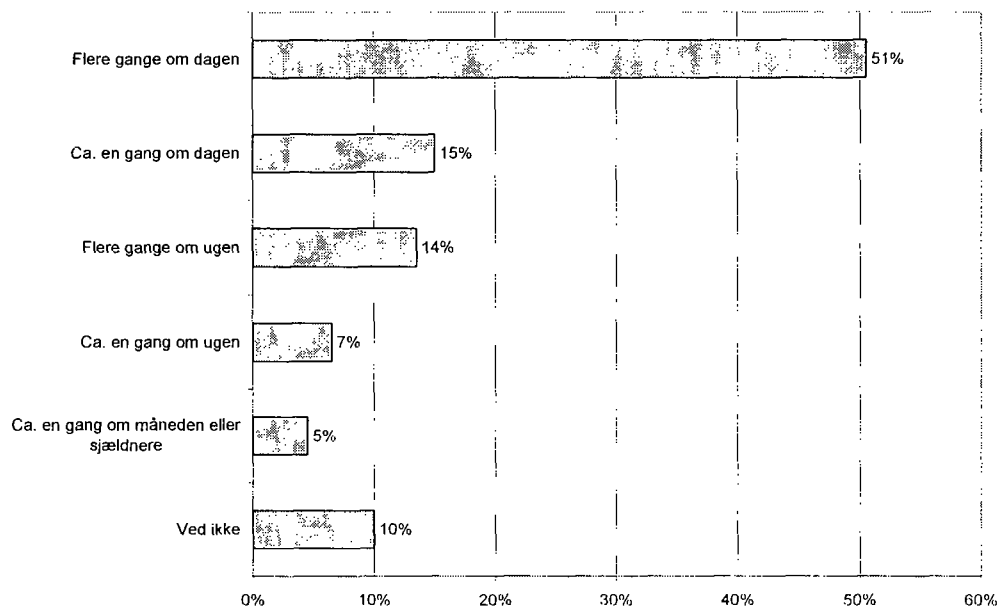
Figur 3-3 Hvor meget tid bruger du sammenlagt om ugen på at støtte og hjælpe den psykisk syge?

Fire ud af 10 (39 pct.) respondenter bruger under fire time om ugen på at støtte og hjælpe den psykisk syge. Samtidig bruger hver femte (19 pct.) mere end 24 timer om ugen.

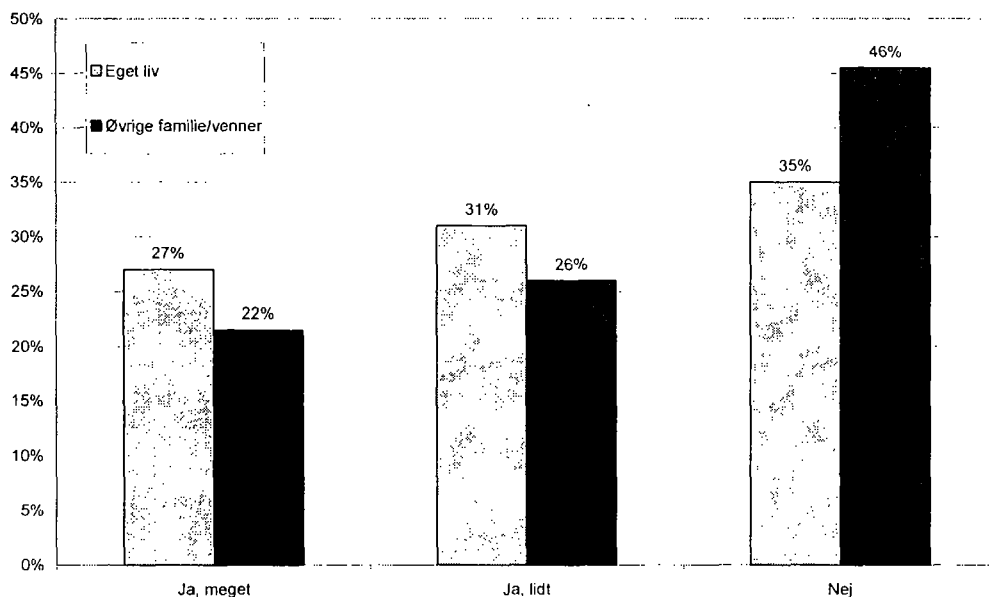
Et er den tid der går med at støtte og hjælpe den psykisk syge. Noget andet er den tid der går med at bekymre sig (figur 3-4).

Figur 3-4 Hvor ofte bruger du tid på at bekymre dig om den psykisk syge?

Hver anden (51 pct.) respondent bekymrer sig om den psykisk syge flere gange om dagen. Kun fem pct. bekymrer sig en gang om måneden eller sjældnere.

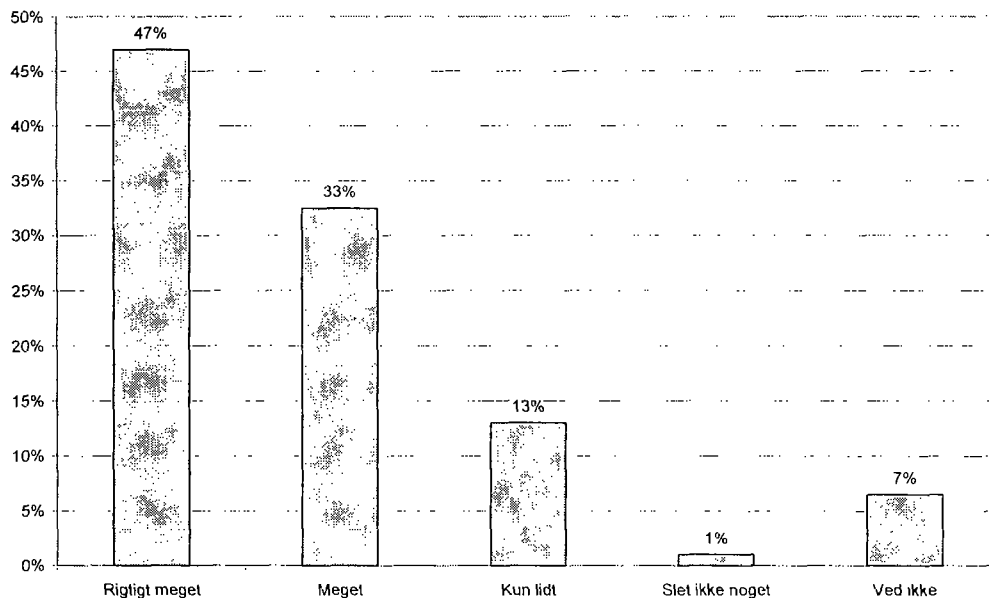
Figur 3-5 Bruger du så meget tid på den psykisk syge at du forsømmer dig eget liv/din øvrige familie og venner?

Størstedelen af respondenterne bruger så meget tid på den psykisk syge at det i en vis udstrækning går ud over deres eget liv og/eller familieliv (figur 3-5). Således tilkende-

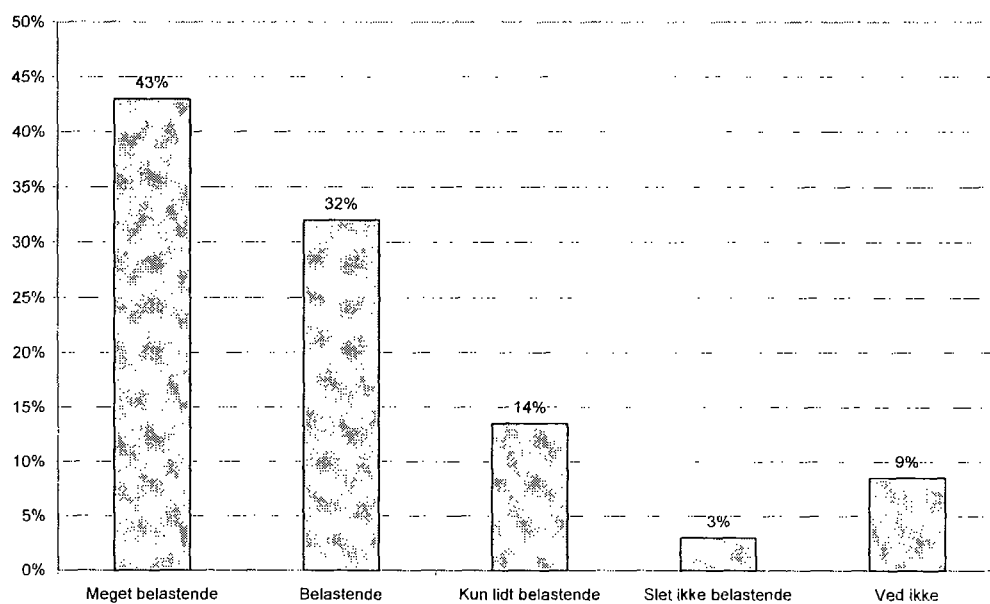
giver knap seks ud af 10 (58 pct.) at tidsforbruget på den psykisk syge betyder at de forsømmer deres eget liv (lidt eller meget). Tilsvarende tilkendegiver hver anden (48 pct.) at de forsømmer deres familie/venner i større eller mindre udstrækning.

Figur 3-6 Hvor meget vil du sige det fylder i dit liv at du er pårørende til en psykisk syg?

De psykisk syge fylder meget i de pårørendes liv (figur 3-6). Otte ud af 10 oplyser at det at være pårørende til en psykisk syg fylder rigtigt meget/meget i deres liv.

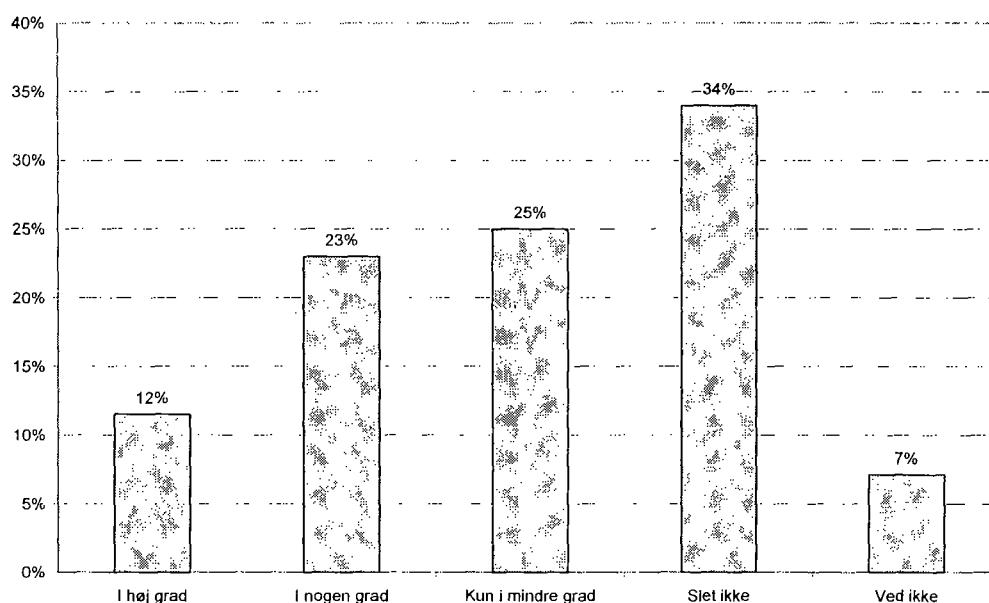
Figur 3-7 Hvor belastende vil du sige det er for dig at være pårørende til en psykisk syg?

Tre ud af fire finder det meget belastende eller belastende at være pårørende til en psykisk syg (figur 3-7).

Blandt de 200 interviewede respondenter er knap 57 pct. svarende til 113 personer i arbejde. Disse respondenter er blevet bedt om at oplyse i hvor høj grad det påvirker deres arbejde at være pårørende til en psykisk syg (figur 3-8).

Figur 3-8 I hvor høj grad påvirker det dit arbejde at du er pårørende til en psykisk syg?

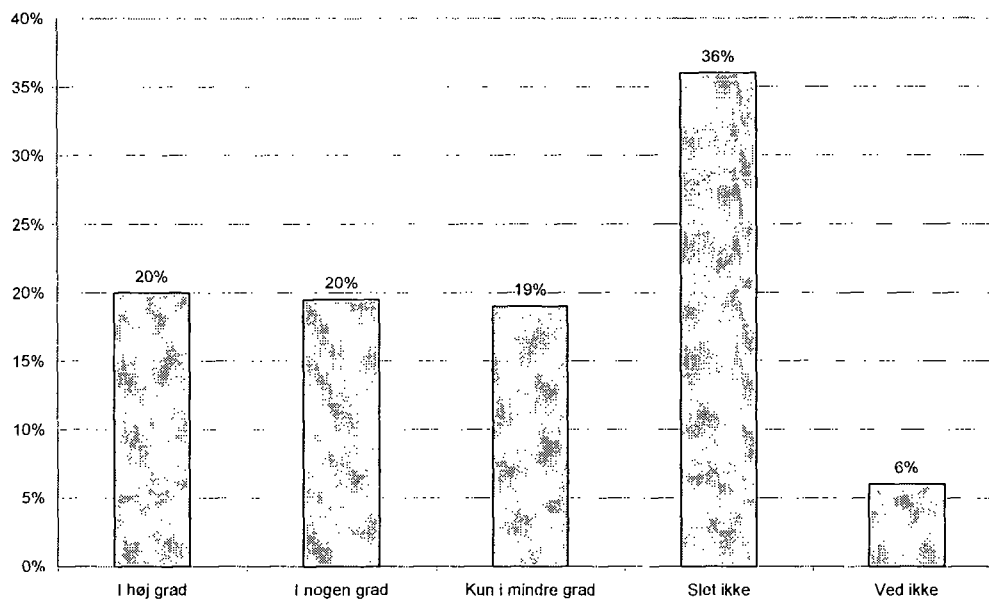
Basis: Respondenter i arbejde (i alt 113).

Godt hver tredje (35 pct.) respondent oplyser at det at være pårørende til en psykisk syg i høj grad eller nogen grad påvirker deres arbejde (figur 3-8). En tilsvarende andel siger at det slet ikke påvirker deres arbejde.

De respondenter hvor det at være pårørende i høj grad påvirker deres arbejde, er spurgt om de har haft orlov fra arbejdet, arbejdet på nedsat tid eller været sygemeldt pga. relationen til den psykisk syge. Godt hver tredje (35 pct.) svarer bekræftende på spørgsmålet.

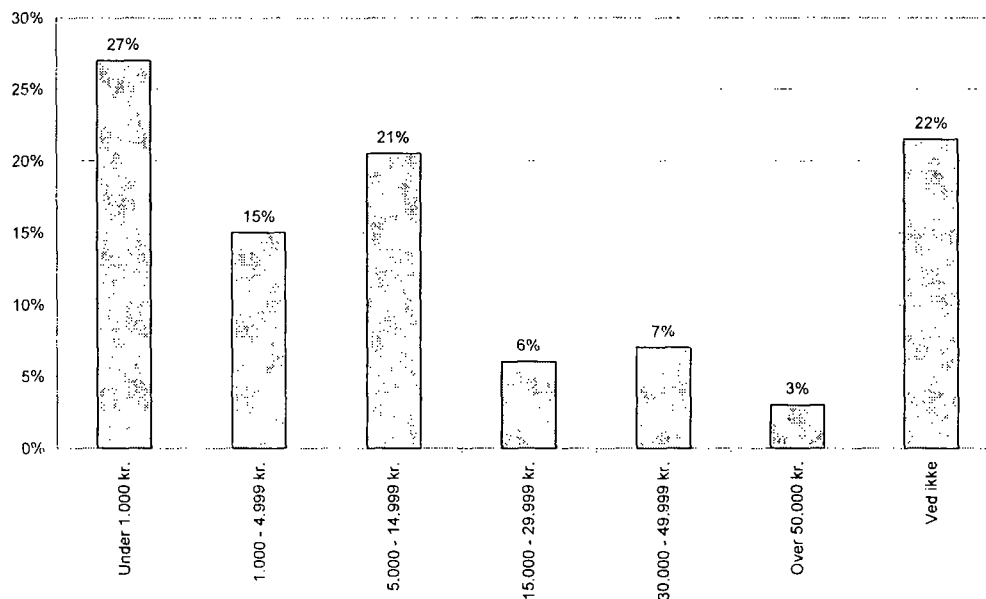
Denne gruppe af respondenter bliver samtidig spurgt om de får støtte og opbakning fra arbejdspladsen når de fortæller at de i deres rolle som pårørende til en psykisk syg oplever vanskelige perioder. Svarfordelingen fremgår af bilag 1, tabel 14. Knap syv ud af 10 (68 pct.) siger at dette er tilfældet i større eller mindre udstrækning. Otte pct. at det ikke er tilfældet. I alt 15 pct. fortæller aldrig deres arbejdsplads når de oplever vanskelige perioder.

Figur 3-9 I hvor høj grad oplever du som en økonomisk belastning at være pårørende til en psykisk syg?

De respondenter som ikke er i arbejde, er blevet bedt om at oplyse om det skyldes at de bruger for meget tid på at støtte den psykisk syge. Det svarer 16 pct. bekræftende på.

Figur 3-10 Hvor mange direkte udgifter havde du i 2006 ved at være pårørende til den psykisk syge? (f.eks. udgifter til rejser, telefon og indkøb)

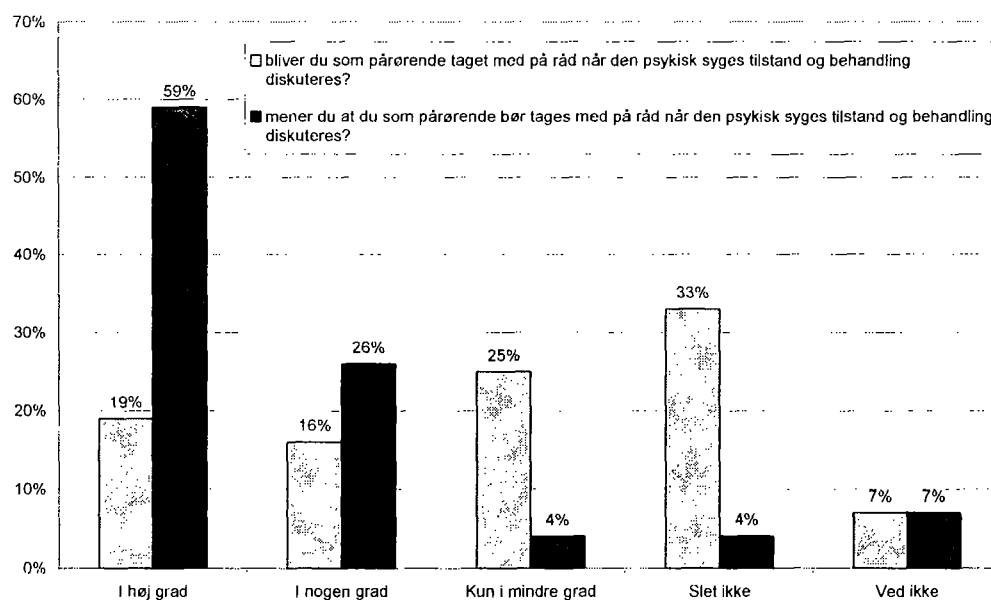
På spørgsmålet om hvor mange direkte udgifter (rejser, telefon, indkøb, penge etc.) der er forbundet med at være pårørende til en psykisk syg, svarer godt hver fjerde (27 pct.) respondent at de i 2006 brugte under 1.000 kr. 16 pct. brugte 15.000 kr. eller mere. Mere end hver femte (22 pct.) besvarer spørgsmålet med 'ved ikke' (figur 3-10).

Generelt gælder at de interviewede kvindelige medlemmer i større udstrækning end de mandlige både bruger tid på og bekymrer sig om den psykisk syge pårørende. Samtidig er det navnlig kvinderne der forsømmer deres eget liv og deres familieliv. Dette kommer blandt andet til udtryk i at flere kvinder end mænd finder det meget belastende/belastende – både følelsesmæssigt og økonomisk - at være pårørende til en psykisk syg (bilag 1, tabel 5, 6, 7, 8, 9, 10 og 16).

Der er navnlig forældre til den psykisk syge der bekymrer sig flere gange om dagen for den pågældende (bilag 4, tabel 6), og så meget at det opleves som en økonomisk belastning (bilag 4, tabel 16), og at det går ud over deres eget liv og familieliv (bilag 4, tabel 7 og 8). Involvering i behandlingsforløbet

I dette afsnit ses nærmere på de pårørendes involvering i den psykisk syges behandlingsforløb. Der ses på hvorvidt de pårørende tages med på råd og på deres holdning til om de bør tages med på råd (figur 3-11).

Figur 3-11 I hvor høj grad...?

Der er en tydelig forskel på andelen der tages med på råd når den psykisk syges tilstand diskuteres i behandlingssystemet, og den andel der mener at de bør tages med på råd. Godt hver tredje (35 pct.) tages med på råd i høj eller nogen grad, mens 85 pct. mener de bør tages med på råd når den psykisk syges tilstand og behandling diskuteres i behandlingssystemet.

33 pct. af de pårørende tages slet ikke med på råd, mens kun fire pct. mener at de slet ikke bør involveres i diskussionen af den psykisk syges behandling.

---

4. Metode

Undersøgelsens målgruppe er medlemmer af BEDRE PSYKIATRI. Interviewene er gennemført pr. telefon ved hjælp af CATI (Computer Assisted Telephone Interview) der giver mulighed for at styre hvilke respondenter der skal svare på hvilke spørgsmål, og for at afpasse spørgsmålene efter hvad respondenterne tidligere har svaret.

Der er interviewet i alt 200 medlemmer og kun gennemført kun ét interview i hver husstand. Der er foretaget flere genopkald til husstande hvor ingen respondenter har været at træffe hjemme.

Interviewarbejdet er gennemført i perioden fra mandag d. 21. maj til og med onsdag d. 23 maj af instituttets egne interviewere.

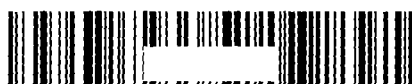
Der er i alt foretaget knap 800 telefonopkald til knap 400 forskellige husstande for at få de 200 interview.

Gruppe:

Forside til skannet bilag

Recno=364746

SamLbnr=20072

Udvalg=KOU

Bilagsnr=L 43, Bilag 1

Dobbeltsidet=N

Sider=2

Dokument titel:	Henvendelse af 13/12-07 fra Michael Andersen
Antal sider:	[2]
Dobbeltsidet:	[N]
Sagens udvalg:	KOU
Sagens nummer	L 43
Sagens titel	Om kommunernes og amtskommunernes overskudslikviditet.
Bilagsnr:	Bilag 1
Dokumenttype:	Henvendelse
Samling:	20072
Recno:	364746
Gruppe:	[]

Fra: Michael Andersen
Adresse: Ternevej 25
Postnr: 4130 Viby Sj.

Jeg foreslår en redaktionel sammenskrivning, jf. vedhæftede fil.

L 43 (som fremsat): Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig binding af kommunernes og amtskommunernes overskudslikviditet og lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2007. (Frigivelse af deponeret overskudslikviditet og konvertering af modregning i kommunernes bloktilskud til deponering).

§ 1 i lov nr. 549 af 24. juni 2005 om midlertidig binding af kommunernes og amtskommunernes overskudslikviditet, som ændret ved lov nr. 1555 af 20. december 2006, vil med lovforslaget få følgende formulering:

»§ 1. Hver kommune og amtskommune deponerer i perioden fra den 1. oktober 2005 til den 1. januar 2007 et beløb, der svarer til 60 pct. af den del af kommunens eller amtskommunens likviditet ved udgangen af regnskabsåret 2004, der overstiger 2,9 pct. af kommunens eller amtskommunens budgetterede bruttodrifts- og -anlægsudgifter for budgetåret 2005.

Stk. 2. Den periode, hvori kommunerne deponerer overskudslikviditet efter stk. 1, forlænges til den 1. januar 2008.

Stk. 3. Hver kommune deponerer fra den 1. marts 2008 et beløb, der svarer til 2/3 af det beløb, kommunen har deponeret efter stk. 1, fratrukket eventuel deponering efter § 1 a i lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2007.

Stk. 4. Kommunen skal senest den 1. marts 2008 indsætte det beløb, som kommunen i henhold til stk. 3 skal deponere, på en særskilt konto i et pengeinstitut eller deponere obligationer med en kursværdi svarende hertil i et pengeinstitut, et realkreditinstitut eller i KommuneKredit.

Stk. 5. Halvdelen af det deponerede beløb efter stk. 3 frigives den 1. januar 2009. Det resterende deponerede beløb frigives den 1. januar 2010.«

Jeg foreslår, at man ophæver § 1 og i stedet indsætter følgende, der blot er en redaktionel sammenskrivning:

»§ 1. Hver kommune skal fra den 1. marts 2008 deponere et beløb, der svarer til 40 pct. af den del af kommunens likviditet ved udgangen af regnskabsåret 2004, der overstiger 2,9 pct. af kommunens budgetterede bruttodrifts- og -anlægsudgifter for budgetåret 2005, fratrukket eventuel deponering efter § 1 a i lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2007.

Stk. 2. Kommunen skal senest den 1. marts 2008 indsætte det beløb, som kommunen i henhold til stk. 1 skal deponere, på en særskilt konto i et pengeinstitut eller deponere obligationer med en kursværdi svarende hertil i et pengeinstitut, et realkreditinstitut eller i KommuneKredit.

Stk. 3. Halvdelen af det deponerede beløb efter stk. 1 frigives den 1. januar 2009. Det resterende deponerede beløb frigives den 1. januar 2010.«